

## هشتاد و سومین سال

### ■ بهروز طیرانی

از ۱۹ تیر ۱۳۰۵ تا ۱۹ تیر ۱۳۸۷، هشتاد و دو سال است که «اطلاعات» بی‌وقفه منتشر شده و امروز پا به هشتاد و سومین سال حیات خود می‌گذارد. یکی از ضعف‌های جوامع توسعه نیافته یا در حال توسعه، عدم ماندگاری و یا به عبارت دیگر کوتاهی عمر نهادهای مدنی در آنهاست. نگاهی گذرا به تاریخ یکصد ساله اخیر گواه این موضوع است. تاریخ در طول سال‌های بعد از مشروطه یعنی از زمانی که نهادهای جدید در کشور ما تاسیس شده‌اند نشان از آن دارد که عمر این نهادهای غیررسمی و غیردولتی تا چه پایه کوتاه بوده است. جراید، احزاب، کانون‌ها، انجمن‌ها و نهادهای خبریه متعددی در طول این قرن تاسیس شده‌اند ولی تعداد آنهایی که عمرشان بیش از یک دهه باشد به راستی اندک بوده است. یک دلیل از دلایل متعدد این کوتاهی عمر، به عنوان مثال فشار حکومت‌هایی از قبیل حکومت رضاشاه بوده است که بدون دلیل قانونی و به هر بهانه کوچک و بزرگی در اولین فرصت به دست آمده اقدام به تعطیلی این گونه نهادها کرده است. رضا شاه پهلوی بلافاصله پس از استقرار سلطنت خود چنین کرد. کما اینکه فرزندش نیز پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و در دوره پس از قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ نیز دست به چنین کاری زد.

اما دلیل دیگر پانگرفتن و دیر پا نشدن این نهادها، دلایل درونی بوده که موجبات تعطیلی و توقف فعالیت نهادها را فراهم کرده است. تجربیات کوتاه و زودگذر فعالیت، موجب آن شده است تا این قبیل نهادها امکان و شرایط لازم برای تمرین جمعی و حضور در عرصه عمومی را در درون خویش کسب نکنند، نیروهای لازم تربیت نشوند، ساختار صحیح برای عمر دراز ایجاد نشود و به عبارت دیگر راه و رسم زیستن در کنار هم و در راستای یک هدف را نیاموزند. و اینچنین است که شاهد تعطیلی خود بخودی بسیاری از نهادها و از جمله نشریاتی هم بوده‌ایم که با شور و شوق بسیار تاسیس شده‌اند ولی پس از چندی چراغ عمر آنها را به خاموشی نظاره‌گر بوده‌ایم.

در این میان تعداد اندکی، علی‌رغم همه بی‌مهری‌های زمانه و علی‌رغم همه فشارها و مشکلات درونی و بیرونی که گریبان همه را گرفته بوده به راه خود ادامه داده‌اند. روزنامه اطلاعات از جمله این نهادها است. و امروز با انتشار شماره ۲۴۲۳۷ روزنامه، پا به هشتاد و سومین سال حیات خود گذاشته است. نفس این ماندگاری و بیش از هشت دهه حیات در جامعه، امری مهم و قابل ارزیابی است.

در طول این سال‌ها، اطلاعات علاوه بر بقای هشتاد ساله، از روزنامه‌ای مشتمل بر دو صفحه به روزنامه‌ای با دو زمان انتشار در صبح و عصر، از موسسه‌ای کوچک با دو اطاق در بالاخانه‌ای در خیابان فردوسی به موسسه‌ای با تشکیلات وسیع و چاپخانه‌ای معظم، از مرکز چاپی با یکی دو نشریه به مجتمع فرهنگی با نشریات متنوع و تخصصی در زمینه‌های علمی، فلسفی، سیاسی و اقتصادی تبدیل شده است. تجربه اطلاعات گواه این مدعاست که نهادهای مدنی در صورت ماندگاری، با ایجاد ساختار صحیح و تربیت نیروهای کارا و برخوردار شدن از امکانات مورد نیاز تدریجاً و تقریباً به نقطه‌ای از تعادل در عمل می‌رسند که مشکلات را به دست خود و به اتکای مدیریت و نیروی کارای درونی خود از پیش پای برداشته و به انجام وظیفه ادامه خواهند داد.

این تجربه گرانقدر در صحنه مطبوعات همچنین وظیفه‌ای سترگ بر دوش همه دست‌اندرکاران مسئول می‌گذارد که در هر زمینه و بستری که مشغول به کار هستند با فراهم آوردن زمینه‌های لازم، از مرگ زودرس نهادهای مدنی بویژه در عرصه اطلاع‌رسانی جلوگیری کنند. بدانیم و بدانند که فزونی عمر این نهادها در پیشرفت و توسعه جامعه موثر خواهد بود.